

Områdesbestämmelser för Fru Alstads by
Trelleborgs kommun, Skåne län

Handlingar: Denna beskrivning med bestämmelser samt karta över
bestämelseområdet
Upplysningskarta
Fastighetsförteckning
Samrådsredogörelse
Utlåtande efter utställning

BESKRIVNING**Historik och nu-
varande förhållanden**

På 1750-talet var Fru Alstad en rundby med gårdarna grupperade kring en oval och delvis bebyggd byplats. Den ursprungligen romanska stenkyrkan, uppförd på en höjd i byns norra del, byggdes om under 1400-talet till en gotisk vallfartskyrka med anledning av den välbesökta offerkällan, väster om kyrkan. Källan som under hednisk tid troligen tillägnades gudinnan Freya, kom efter kristnandet att kallas vår fru, jungfru Marias källa, och var i bruk fram till på 1800-talet. Efter enskiftet 1806, och utflyttningen av gårdarna, reducerades Fru Alstads by så att endast en fjärdedel av gårdsbebyggelsen återstod kring kyrkan i norr. Gatehus uppfördes efter enskiftet och senare även friliggande gårdar under senare delen av 1800-talet, troligen på gamla husgrunder. Nybyggnationer och inflyttning, under 1900-talets första hälft, bidrog till att en skola uppfördes vid tillfartsvägen i norr.

Fru Alstad präglas av den utveckling som sker under 1800-talet och borta är den tätbefolkade rundbyn som fanns före skiftet. Men genom att dagens gatehus och senare tillkomna gårdar i stort sett följer byns gamla vägnät får Fru Alstad en genuin prägel. Kyrkan syns fortfarande vida omkring som tillsammans med den rekonstruerade brunnen skapar en tydlig bykaraktär.

Grönstrukturens och vegetationens roll som miljöskapare i våra byar på Söderslätt är synnerligen väsentlig. Såväl gatemark, alléer, vallar, hägnader, dammar och vanningar som allmänningar, ängar och privata trädgårdar samspelar och bidrar till den specifika karaktären i varje enskild by. Avgränsningen och slutenheten mot omgivande åkermark är oftast mycket tydlig. Byn upplevs på håll som en tät dunge. För att vidmakthålla denna lummiga karaktär är det angeläget att genom nyplantering ersätta sjuka almar samt pilar och andra lövträd som blivit ålderstigna. De sydsåska allmogeträdgårdarna med sina traditionella blomster- och grönsakskvarter, inramade av låga buxbomshäckar är liksom vårdträd, bersåer, stengrottor, grusgångar, enkla spjälstaket och häckar andra viktiga delar i miljön som är värda att bevara och bygga vidare på.

Tidigare ställnings- taganden

Områdesplaner har tidigare upprättats för de kulturhistoriskt värdefulla byarna och senast antagits av kommunfullmäktige 1986-02-24. Planerna omfattar inventering av befintlig bebyggelse, gräns för bevarandeområdet och allmänna riktlinjer för bevarande och eventuell kompletteringsbebyggelse.

Fru Alstads by utgör samlad bebyggelse. Samlad bebyggelse är i huvudsak ett juridiskt grepp kopplat till bygglovspliktens omfattning i plan- och bygglagen. Trelleborgs byar utgör samlad bebyggelse enligt särskilt beslut.

I översiktsplanen för Trelleborg ÖP 2002, antagen 2002-06-17, står att:

- Inriktningen är att arbetet med att planlägga med områdesbestämmelser i byarna ska fortsätta.
- Platsens kvalitet och sammanhang i tid och rum skall utgöra underlag för de åtgärder och den planering som aktualiseras.
- I den byggda miljön skall tidstypiska områden av god kvalitet ges särskild hänsyn och skydd.

Byggnader eller andra anordningar får ej uppföras närmare väg än 12 meter om ej tillstånd från Länsstyrelsen meddelas.

Sammanfattande bedömning

Fru Alstads by utgör en värdefull kulturmiljö avseende såväl bebyggelsen som dess omgivande vegetation. Byn ingår i ett större område av riksintresse för kulturminnesvården (M:K 138) där utvecklingen, från förhistorisk till modern tid, kan utläsas utifrån såväl mångfalden av fornlämningar, medeltidskyrkor som byar och det av skiftet skapade landskapet. Fru Alstads gamla bytomt är dessutom registrerad som fornlämning i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, inom vilken alla markingrepp kräver Länsstyrelsens tillstånd. Nuvarande jordbruksmark utanför bestämmelsegränsen avses bibehållas.

OMRÅDESBESTÄMMELSER

För att värna om miljön och reglera bebyggelsen enligt bevarandeintentionerna föreslås nedanstående områdesbestämmelser:

Området

Områdesgränsen är vald med hänsyn till skyddet av byn och dess omedelbara närhet.

Användning

Området utgör en värdefull kulturmiljö, som i huvudsak skall användas för bostads- och jordbruksändamål. Inslag av annan verksamhet av mindre omfattning, som låter sig väl inpassas i miljön, kan också medgivas.

Vid prövning av enstaka ny byggnad, tillbyggnad eller förändring av byggnads användning skall beaktas om företaget kan medverka till att den befintliga miljön bevaras och levandegörs.

Åtgärder får inte vidtagas som kan skada miljön, vara störande för de boende eller till men för pågående markanvändning.

Placering och utformning

Huvudbyggnad får inte placeras närmare gräns mot granntomt än 4 meter och inte närmare gräns mot väg än 12 meter, ett avstånd som dock kan vara längre för vägar med förstärkt skydd. Dock skall förstörd byggnad som återuppföres och vars läge är av betydelse för miljön, placeras i huvudsak i överensstämmelse med den tidigare byggnadens läge, så vida detta inte är uppenbart olämpligt.

Ny byggnad och ändring av byggnad skall anpassas till omgivningen vad gäller såväl placering, skala, proportioner, materialval, färgsättning, höjd och taklutning som yttre utformning i övrigt. Ändring av byggnad skall utföras varsamt och så att byggnadens karaktärsdrag beaktas.

Utökad lovplikt

För området utökas lovplikten att gälla:

Rivning av byggnad eller del av byggnad (gäller således även ekonomibyggnad för jordbruket).

Omfärgning av byggnad, utbyte av tak- och fasadmaterial, utförande av takkupor och takfönster, samt andra ändringar av byggnaden, som avsevärt påverkar dess yttre utseende.

Nybyggnad, tillbyggnad och utvändig ändring inklusive utbyte av tak- och fasadmaterial samt omfärgning av ekonomibyggnad för jordbruket.

Uppsättning eller väsentlig ändring av skylt eller ljusanordning.

Trädfällning av stora, karaktärsskapande träd (högre än 8 meter) i anslutning till bebyggelse, på gatu- och vägmark och allmänt tillgänglig mark, allmänningar.

Tillägg:

För fastigheter inom bestämmelseområdet, men utanför samlad bebyggelse, gäller en utökning av lovplikten även avseende:
- mindre tillbyggnad, komplementbyggnad, murar och plank.

Trelleborg 2004-06-15

Stefan Ferm
Stadsbyggnadschef

Ingela Pålsson. Skarin
Arkitekt